

ZELFBEDROG

Een preek uitgesproken op zondagmorgen 19 oktober 1862, door C.H. Spurgeon, in de Metropolitan Tabernacle, Newington.

Want velen, zeg Ik u, zullen proberen binnen te gaan en het niet kunnen. Lukas 13:24

Elke verstandige koopman zal van tijd tot tijd zijn boeken openen om de balans op te maken — hij bekijkt zijn voorraad, weegt zijn bezittingen zorgvuldig en stelt vast of zijn handel bloeit of in verval raakt. Zo zal ook ieder die wijs is in de dingen van Gods koninkrijk hetzelfde doen. Hij zal vaak bidden: “Doorgrond mij, o God, en beproef mij,” en geregeld momenten afzonderen om zichzelf te onderzoeken — om te zien of alles recht staat tussen God en zijn ziel.

De God die wij dienen is de alwetende onderzoeker van het hart; Zijn knechten van oudsher hebben Hem gekend als “de HEERE, die het hart doorzoekt en de nieren beproeft.” En wij, die geroepen zijn om Gods stem tot het volk te laten klinken, voelen ons innerlijk gedrongen u in Zijn Naam ernstig op te wekken tot ijverig zelfonderzoek. Wij willen immers niet dat u de beloofde rust zou mislopen. Het zou verkeerd zijn als wij u niet waarschuwdan voor zelfbedrog en u niet aanspoorden uw geestelijke staat ernstig te overdenken. Dat is wat elk verstandig mens doet — en wat God zelf met u doet, mag ik u daarom deze morgen aanraden om dit met uzelf te doen. Moge God u helpen eerlijk en trouw met uw eigen hart om te gaan.

Laat de oudste heilige hier nagaan waarop zijn godsvrucht werkelijk rust, want grijze haren kunnen een zwart hart verbergen; en laat de jonge gelovige, die nog leeft in de frisse blijdschap van zijn pasgevonden geloof, dit waarschuwendende woord niet terzijde schuiven, want ook jeugdige onervarenheid kan schuilgaan achter een bedrieglijke schijnheiligheid.

Ik ben niet van plan om deze morgen twijfels en angsten in uw hart te zaaien; integendeel, mijn hoop is dat de stevige wind van het zelfonderzoek juist zal helpen die weg te blazen. Het is niet de ware zekerheid, maar de vleeselijke zekerheid die wij willen doden; niet het geloofsvertrouwen, maar

de zelfgenoegzaamheid die wij willen neerhalen; niet de diepe vrede, maar de valse gerustheid die wij willen verbreken. En ik twijfel er niet aan dat ik terecht uw aandacht vraag voor een tekst als deze, want Christus zelf richtte zich tot zijn discipelen en zei: “Ik zeg u...” — let op hoe hij wel twaalf keer dat persoonlijk voornaamwoord herhaalt, alsof hij wil benadrukken dat dit een zaak is die de gelovigen persoonlijk aangaat. Het is geen onderwerp dat vooral vreemden of buitenstaanders raakt, maar ons — de belijdende volgelingen van Jezus.

Laten wij dan eerbiedig buigen voor dit heilige werk. O grote Meester van de samenkomsten, maak onze woorden tot prikkels voor het geweten, en sla ze als spijkers vast in het geheugen!

I. Onze eerste gedachte is deze: VEEL BELIJDELIJKE WORDEN MISLEID. Dat is wat de tekst ons leert. Er staat niet: “Enkeligen zullen misleid worden,” maar: “Velen, zeg Ik u, zullen proberen binnen te gaan en het niet kunnen.” Dat velen die zich tot Christus rekenen misleid zijn, blijkt duidelijk uit de woorden van onze Heiland zelf, hier en ook op vele andere plaatsen. Hij vertelt bijvoorbeeld: “Dan zal het Koninkrijk der hemelen gelijk zijn aan tien maagden, die hun lampen namen en uitgingen, de bruidegom tegemoet. Vijf van hen waren wijs en vijf waren dwaas.” Wij mogen hopen dat onze gemeenten niet zo verdeeld zijn, want wat zou het zorgwekkend zijn als slechts de helft waarachtig was, en de andere helft zonder genade, met de lamp van het belijden, maar zonder het verborgen vat van geestelijk leven! Toch zou zo’n verontrustende verhouding — vijf op de tien — ons moeten aanzetten tot ernstig zelfonderzoek, opdat wij niet alleen onder de maagden worden gerekend, en zelfs niet slechts onder hen met brandende lampen, maar ook olie in onze vaten hebben.

Denk er ook aan hoe de Meester in een andere gelijkenis de verdeling tussen de behoudenen en de verlorenen schildert: “Wanneer de Zoon des mensen komen zal in zijn heerlijkheid, en al de heilige engelen met hem, dan zal hij zitten op de troon van zijn heerlijkheid. En voor hem zullen al de volken bijeengebracht worden, en hij zal ze van elkaar scheiden zoals de herder de schapen van de bokken scheidt. En hij zal de schapen aan zijn rechterhand zetten, maar de bokken aan zijn linkerhand.” Die bokken waren geen buitenstaanders — zij bevonden zich in dezelfde kudde, maar waren geen schapen. Er moest een scheiding komen, want zij waren vermengd geweest, ja, zo vermengd dat zij nog durfden te pleiten: “Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig of als een vreemdeling of naakt of ziek of in de gevangenis, en hebben U niet gediend?” Maar nergens blijkt dat er meer schapen dan bokken waren. Integendeel, het lijkt een talrijke menigte die weggezonden wordt met het schrille woord: “Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur, dat

voor de duivel en zijn engelen bestemd is.”

Of neem het beeld van de zaaier. Van de vier soorten grond bracht er maar één vrucht voort. In de drie andere gevallen ging het zaad verloren — en twee van de drie betroffen mensen die het Woord wel aannamen. In het ene geval werd het verstikt door de doornen van wereldsheid; in het andere was er oppervlakkige blijdschap, maar geen diepte, zodat bij beproeving de schijn verdween. Weest daarom op uw hoede, u die het Woord met vreugde ontvangen hebt, opdat niet blijkt dat er bij u geen diepte van aarde is, en dat het goede werk, hoe schoon het ook bloeit, verwelkt onder de brandende zon van verdrukking.

Deze gelijkenissen alleen al zouden ons genoeg moeten waarschuwen, maar de Schrift gaat verder. Christus wordt door Maleachi voorgesteld als een smelter: “Hij zal zitten als iemand die zilver smelt en reinigt; Hij zal de Levieten reinigen en hen zuiveren als goud en zilver.” Maar uit de oven komt slechts een klein deel als zuiver goud tevoorschijn — het grootste deel is erts en slak. Ook zegt de Heere dat Hij slechts een derde door het vuur zal leiden. Gelukkig wie niet tot de twee derden behoort die als afval worden weggegooid!

Zo vergelijkt Christus zichzelf ook met de landman die zijn graan dorst: “Zijn wan is in zijn hand, en Hij zal zijn dorsvloer grondig reinigen en zijn tarwe in de schuur verzamelen, en het kaf zal Hij verbranden met onuitblusbaar vuur.” Het kaf maakt een groot deel uit van de hoop en is nauw verweven met de korrels tot de wan het scheidt. Zo is het ook in de kerk: groten getale zullen verdwijnen als het kaf, en slechts de ware tarwe blijft over.

Al deze beelden — en vele andere — tonen ons dat er menigten van belijders zijn die misleid zijn; velen in Israël, die niet van Israël zijn; velen die met het volk meetrokken, maar nimmer het beloofde land zullen binnengaan, wier lichamen in de woestijn zullen achterblijven.

Toch behoeven wij niet te gissen: de Schrift zelf geeft onweerlegbare voorbeelden. Onder de twaalf die Christus persoonlijk had gekozen, was er een Judas. “Heb Ik u, de twaalf, niet uitgekozen?” zei Hij, “En één van u is een duivel.” Zouden onze hedendaagse kerken een zuiverder samenstelling hebben dan die van Christus zelf? Als er toen één bedrieger was op de twaalf, hoe noodzakelijk is het dan dat wij onszelf beproeven opdat wij niet op het laatste moment tekortschieten!

En zelfs in de eerste dagen van de kerk, kort na de uitstorting van de Geest, toen de gemeente in hemelse blijdschap leefde, waren er Ananias en Saffira, die tegen de Heilige Geest logen en vielen

onder Gods oordeel. Als er toen al zulk bederf voorkwam, wat zouden wij dan verwachten in deze tijd van geestelijke lauwheid, waarin wij met recht smeken: “Daal neer, o heilig vuur, daal opnieuw neer; want zonder U zal Uw kerk sterven.” Zelfs bij de grote opwekking in Samaria was er bedrog: Simon de Tovenaar geloofde en werd gedoopt, maar bleek slechts uit op gewin. En Paulus — die grote apostel — zag ook velen afvallen: “Demas heeft mij verlaten,” “Phygellus en Hermogenes,” “Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaad gedaan.” Zelfs in de gemeenten van zijn tijd was er ontrouw, drijfverij en valse leer.

En de Heere zelf, wandelend tussen de zeven gouden kandelaren, sprak geen enkele gemeente zonder berisping toe. Over de beste kon Hij nog zeggen: “Ik heb iets tegen u.” Sardes had slechts enkelen die hun klederen niet bevlekt hadden; Laodicea was lauw, en Christus spuwde haar uit. Als zulk bedrog en zelfbedrog reeds zo overvloedig aanwezig waren in de bloeitijd van de kerk, hoe kunnen wij dan verwachten dat het in onze dagen minder zou zijn? Neen, het is geen hard oordeel, maar een nuchter feit: velen die zich christen noemen, zijn misleid.

Echter, vrienden, we hoeven hierover niet te discussiëren, want we wéten dat zulke mensen bestaan — helaas hebben we het met eigen ogen gezien en tot onze schaamte ondervonden. Zo nu en dan valt er een machtige ceder in ons midden. “Huult, gij dennenbomen,” wanneer de ceders vallen! Wie van u, die enigszins bekend is met het godsdienstige leven, heeft niet meegemaakt dat leiders, op de dag van de strijd, de rug keren? Dat leraren, die eens bewonderd werden, hun eigen karakter niet zuiver wisten te houden? Ach ja, en wij moeten, hoe pijnlijk ook, erkennen dat er nog anderen zijn die hun zonden nog niet door openbaring vooraf laten gaan, maar die hen straks in het oordeel zullen volgen — mensen die, hoe vroom ook van uiterlijk, innerlijk toch verdorven zijn.

Er zijn velen die zich christen noemen, maar door hebzucht worden verteerd; hardvochtig en eierzuchtig alsof zij nooit de naam van Christus hadden beleden. En u weet: “hebzucht is afgoderij.” Anderen proberen twee heren te dienen — zij willen tegelijk de wereld en Christus behouden — maar u weet: dat is onmogelijk. En er zijn er ook die in het verborgene zondigen, wier kleine overtredingen door mensen niet worden gezien en daardoor ongemoeid blijven; zij vleien zichzelf met de gedachte dat zij godvruchtig zijn. Toch zegt het Woord: er is niets bedekt dat niet geopenbaard zal worden. Wee hun wanneer hun geheime zonden vanaf de daken verkondigd zullen worden!

Dan zijn er de wettische belijders, die vertrouwen op hun eigen werken. Zij zullen ervaren dat de vloek van de Sinaï het leven uit hen zal wegbranden. En wat zal ik nog meer zeggen? Hebben wij niet velen onder ons die niet openlijk in grove zonde vallen — zodat er geen reden is hen te tuchtigen — en toch schuldig staan aan diepe geestelijke onvruchtbaarheid? Zij zijn dood; zij dragen geen vrucht; hun hart is hard als steen tegenover het werk van bekering; zij missen het geloof van Gods uitverkorenen; zij leven niet uit het geloof en bezitten niet de Geest van Christus — daarom behoren zij niet tot Hem.

God weet dat wij in deze gemeente met zorg en ernst gewaakt hebben om onwaardige personen buiten te houden en onheilige levens weg te zenden. Maar ondanks dat alles moeten wij eerlijk bekennen: de vijand zaait nog steeds onkruid tussen de tarwe. Het goud is vermengd met slakken, en de wijn met water, want slechte mensen dringen binnen in het erfdeel van de Heere. En wanneer straks onze ledenlijst door Hemzelf wordt herzien — o, hoeveel van onze meer dan tweeduizend leden zullen dan blijken huichelaars te zijn die zich hebben voorgedaan als vromen!

O mijn broeders, ik smEEK u bij het kostbare bloed van Christus — dat niet vergoten is om van u huichelaars te maken, maar om u tot een waarachtig volk te vormen dat zijn lof verkondigt —, onderzoek uzelf! Toets uw hart, opdat er niet over u geschreven wordt: “Mene, mene, tekEL — u bent gewogen en te licht bevonden.”

II. Laten we nu overgaan tot een tweede punt. HET IS NIET VERRASSEND DAT ER VALSE BELIJDERS ZIJN.

Er bestaat een nabootsing van godsvrucht die zo geraffineerd is dat ze nauwelijks van echt te onderscheiden is. Een kunstenaar kan een standbeeld zo maken dat het lijkt te ademen, en wie een meesterlijk schilderij ziet, vergist zich soms door het voor werkelijkheid aan te nemen. In een tentoonstelling is wel eens een kunstwerk te zien dat zonlicht voorstelt dat onder een deur door valt — zo overtuigend, dat menig een dichterbij komt om te kijken of het niet werkelijk de zon is. Zo kan een mens ook het beeld van vroomheid nabootsen.

Wij weten hoe vaardig mensen valse munten en bankbiljetten kunnen maken, zó goed dat alleen ervaren kenners ze herkennen. In de handel zijn we ons terdege bewust van hoe gemakkelijk men bedrogen kan worden — daarom onderzoeken we alles zorgvuldig. Maar de diepste geheimen van ware godsvrucht zijn verborgen. Het innerlijke leven is onzichtbaar voor het vleselijke oog; en wat

de meeste mensen zien van een vrome, lijkt niet meer dan zorgvuldig onderhouden zedelijkheid. Daarom is het voor iemand niet moeilijk zich als christen voor te doen — zelfs zo overtuigend dat hij, indien het mogelijk was, de uitverkorenen zou misleiden.

Hoe eenvoudig is het niet om uit het hoofd te leren wat anderen uit hun hart spreken! Om de taal van de vroomheid te begrijpen en die te imiteren alsof het eigen ervaring was! Het verbaast me niet dat er huichelaars zijn; eerder verwondert het me dat het er niet tienmaal zoveel zijn. Want zelfs de innerlijke deugden zijn zo gemakkelijk na te bootsen. Er is een bekering die zelf bekering nodig heeft — en toch lijkt ze bedrieglijk veel op ware bekering.

Bekering haat de zonde, zegt men. Maar ook wie vals bekeerd is, kan bepaalde misdaden verafschuwen. Bekering maakt vastbesloten om niet te zondigen? Ook dat kan een schijnbekering doen: Bileam zei immers: “Al zou Balak mij zijn huis vol zilver en goud geven, ik ben niet in staat het bevel van de HEERE, mijn God, te overtreden om iets te doen, klein of groot.” Ware boetvaardigheid maakt nederig? Toch boog ook Achab zich voor God, en bleef verloren. De grens is soms zo dun dat geen mensenoog haar kan onderscheiden. Alleen God, en de ziel die door zijn Geest verlicht is, weet of berouw echt of vals is.

En wat het geloof betreft — hoe gemakkelijk is ook dat te vervalsen! In Jezus' dagen bestond er een geloof dat wonderen deed, maar geen zielen redde. En Paulus zegt dat iemand bergen kan verzetten met zijn geloof, en toch niets is zonder liefde. Ja, een mens kan zelfs troost vinden in zijn geloof, erdoor geholpen worden in beproeving, er enkele zonden voor laten — en toch is het geen geloof dat alleen op Christus rust en daardoor het hart vernieuwt. Voor een bedrieger zo sluw als Satan is het geen moeilijk werk deze dingen na te bootsen.

Laten we niet vergeten dat er veel in de mens zelf is dat zelfbedrog bevordert. Wij zijn van nature geneigd partijdig over onszelf te oordelen. De meeste mensen hebben de kunst geleerd om zichzelf te sussen met de gedachte dat alles wel in orde is. Wie wil er het slechtste van zichzelf zien? Men zegt liever: “Vrede, vrede,” dan dat men de zonden onder ogen komt. Wie heeft zichzelf ooit een slecht karakter toegeschreven zonder het meteen te vergoelijken?

Daar komt de duivel nog bij. Hij fluistert in het oor: “Alles is wel met u,” en zo sust hij de eenvoudige ziel in een dodelijke rust. En dan zijn er nog de misstappen van oprechte gelovigen — ook die weet de duivel handig te gebruiken. “U bent toch niet slechter dan die ander,” fluistert hij; “David

zondigde en bleef een heilige, Lot viel en werd toch gered.” Zo werken het vlees, de wereld en de duivel samen om een mens in een valse rust te wiegen, totdat hij dromend van de hemel inslaapt — en pas ontwaakt om de hel te zien.

Geliefden, is het dan wonder dat zo velen misleid worden, wanneer wij zien hoe achteloos men met geestelijke zaken omgaat? Wanneer het om bezit gaat, is men uiterst zorgvuldig. Men betaalt graag een advocaat om documenten tot drie eeuwen terug te laten onderzoeken. In zaken is men alert, voorzichtig, bedachtzaam. Maar de ziel — ach, de arme ziel! — daarmee speelt men als met speelgoed, alsof zij zonder waarde is.

Twee of drie minuten 's morgens bij het opstaan, nog eens twee of drie wanneer men al half slaapt — dat is alles wat men haar gunt. De resten van de dag zijn voor de ziel; het beste deel voor het lichaam. En de zondag? Hoe achteloos wordt die doorgebracht! Hoe vaak wordt het Woord gehoord met ongevoeligheid! Voor velen is het een oud lied geworden. De hemel lijkt niets bijzonders; de hel een beeldspraak; de eeuwigheid een vage gedachte; de dood niet meer dan een schrikbeeld uit de verte.

O, wat een wonder dat niet allen misleid zijn! Wat een wonder dat sommigen de poort vinden, dat enkelen het eeuwige leven beërven! Want hoe dwaas, hoe roekeloos spelen wij met zaken die van eeuwige ernst zijn, met vragen waarvoor eigenlijk heel ons hart te klein is. Moge God ons genadig zijn! Want het is zo gemakkelijk om te dwalen, en zo noodzakelijk om te zoeken, te waken, te toetsen en te beproeven — opdat wij niet, aan het einde, als verworpenen bevonden worden.

III. Dan nu, ten derde — en dit is een uitermate ernstig punt — DIT ZELFBEDROG KAN EEN HEEL LEVEN LANG VOORTDUREN, ja, zelfs tot op het allerlaatste ogenblik; en het is goed mogelijk dat ook de eerste momenten van ons leven in de toekomstige wereld nog door diezelfde misleiding worden gekleurd. Het is een vreemde gedachte, en toch lijkt de Schrift erop te wijzen dat het zo is. Ik zal enkele van de gelijkenissen aanhalen die Christus zelf gebruikte om te laten zien hoe lang zulk zelfbedrog kan voortduren.

Denk aan de gelijkenis van het onkruid en de tarwe: “Laat beide samen opgroeien tot aan de oogst.” Het moment van scheiding komt pas wanneer de maaiers — de engelen — het onkruid verzamelen en in bundels binden om het te verbranden. U ziet: een mens kan zijn hele leven lang een belijdend christen zijn, ten grave gedragen worden onder lof en rouw van vromen, en toch — hoewel hij als

een schaap in het graf wordt gelegd — ontwaken tot schande en eeuwige verachting. De kerk hier op aarde kan die scheiding niet altijd maken; pas als de engelen de hemelse registers opmaken, zal blijken wie werkelijk van God is en wie niet.

In een andere gelijkenis, die van het sleepnet, klinkt dezelfde waarschuwing. “Het Koninkrijk der hemelen is ook gelijk aan een net, uitgeworpen in de zee, dat allerlei soorten vissen bijeenbrengt.” Wanneer vindt de scheiding plaats? Pas wanneer het net aan land wordt getrokken. Dan wordt het goede in vaten verzameld en het slechte weggegooid. Zo zal het pas zijn, wanneer de eeuwigheid begint — wanneer de ‘oever’ wordt bereikt. Tot die dag kan iemand in het net van de kerk blijven, en zelfs verwacht worden onder de behoudenen te zijn, terwijl hij uiteindelijk wordt verworpen — of erger nog, terwijl hij dacht veilig te zijn, blijkt hij zelf tot het uitgeworpene te behoren.

En dan die andere gelijkenis, misschien de meest indringende van allemaal: de koning die een bruiloftsmaal aanrichtte. “Toen de koning naar binnen was gegaan om de gasten te overzien, zag hij daar iemand die niet gekleed was in bruiloftskleding.” Die man was tot op dat ogenblik in het gezelschap gebleven — hij had zich onder de genodigden gemengd, hij hoorde bij de zichtbare kerk. Maar toen de koning kwam, toen Christus zelf verscheen om te oordelen, werd hij uitgeworpen. Hoe velen stellen hun zelfonderzoek uit tot het laatste moment! Sommigen gaan zelfs het graf in zonder ooit hun hart oprecht te hebben beproefd. Maar verder dan het graf reikt deze misleiding niet. Als Jezus komt, zal niemand onwetend blijven over zijn werkelijke toestand: zijn heerlijke licht zal doordringen tot in de donkerste hoeken van het hart, en alles onthullen wat verborgen was.

Wat een plechtige gedachte! U kunt aan tafel zitten tussen de gasten, zonder dat iemand u verdacht houdt, maar zodra de koning verschijnt — wiens ogen alles doorzien — zal Hij zeggen: “Vriend, hoe bent u hier binnengekomen zonder bruiloftskleding?” Dan zal uw schijnheilige gerustheid uiteenspatten; u zult sprakeloos zijn, zonder verweer. “Bind hem aan handen en voeten,” zal het bevel luiden, “en werp hem in de buitenste duisternis; daar zal geweent en tandengeknars zijn.” Een vreselijk einde voor wie weigerde zijn hart te onderzoeken.

Er zijn meer gelijkenissen die dezelfde waarschuwing weerklinken, maar laat ik er nog één noemen: die van de onnutte dienstknecht. Hij was een dienaar en bleef dat — uiterlijk gezien trouw — en durfde zelfs zijn meester ter verantwoording te roepen omdat hij geen loon ontving. Misschien hebt u ook één talent, dat u zorgvuldig in de aarde hebt verborgen. U hebt zich onttrokken aan openlijke

zonde en niemand heeft u ooit terechtgewezen. Maar op de grote dag zult u horen: “Neem de onnutte dienstknecht weg.” En u weet wat daarna volgt.

Uit Christus’ eigen woorden blijkt dus onmiskenbaar dat deze vorm van zelfbedrog kan voortduren tot het einde van het leven, ja, totdat men wegzinkt in de eeuwige nacht van verdoemenis. Maar zelfs zonder Schriftbewijs weten wij dat het zo is.

Er zijn momenten waarop de sluier even opgetild wordt en het ware hart zichtbaar wordt — vooral aan sterfbedden. Dan valt het masker, en spreekt de ziel. Niet ieder heeft de moed om met de dood te dansen. Hoevelen zijn er niet die makkelijk door de eerste poorten gaan, maar de ijzeren poort naar de eeuwige stad niet kunnen openen! Ik heb mannen gezien die in het leven moedig leken, maar wier sterven ellendig was. Sommigen kwamen tot de bekentenis: “Ik ben een huichelaar geweest. Ik heb aan de tafel van de Heere gezeten, en ook gedronken uit de beker van de duivel. Men achtte mij vroom, maar ik was het niet.”

Anderen sterven schijnbaar kalm. Hun vrienden zeggen: “Wat is hij vredig heengegaan.” Maar de Schrift zegt over de goddelozen: “Tot aan hun dood zijn er immers geen boeien, en hun kracht is fris. Zij verkeren niet in moeiten, zoals andere stervelingen, en worden niet gekweld met andere mensen.” Dat is geen teken van vrede, maar de voorbode van de storm die volgt. O, die doodse rust — de bedrieglijke kalmte vóór de orkaan van Gods toorn! Hoe velen zijn er niet die, zonder geestelijk leven, zonder gebed, zonder liefde tot Christus, in zelfbedrog sterven — vredig in schijn, maar verloren in werkelijkheid.

Zij sluiten hun ogen met de rust van anderen, maar openen ze als Dives, “in de hel, terwijl zij gepijnigd worden.” Zij ontdekken te laat dat hun hele leven één lange waan was. Ja, een mens kan vijftig, zestig, zeventig jaar zeggen: “Het is goed met mijn ziel,” zonder twijfel of vrees — en toch aan het eind rot blijken van binnen.

De grote Dromer van Bedford, John Bunyan, schilderde dit huiveringwekkend in *De Christenreis*. Hij vertelt van Onwetendheid, die de rivier zonder moeite overstak, geholpen door de veerman IJdele Hoop. Hij kwam aan bij de poort van de hemel, klopte vol vertrouwen, en dacht dat hij zo binnengelaten zou worden. Maar toen men naar zijn geloofsbrief vroeg, kon hij niets tonen. De Koning weigerde naar hem af te dalen en gebod de engelen hem te binden en weg te werpen. Toen zag de pelgrim dat er een weg naar de hel loopt — niet alleen vanuit de Stad der Verderf, maar zelfs

vanaf de poorten van de hemel.

IV. Het volgende punt is dat deze misvatting, zelfs tot het einde toe, DE BESTE ARGUMENTEN KAN LIJKEN TE HEBBEN OM HAAR TE ONDERSTEUNEN.

Ik zal dit uit de Schrift aantonen. Een mens kan een bedrieger zijn, en zijn taak des te gemakkelijker volbrengen omdat hij kan zeggen: “Ik heb een zeer respectabel beroep in de kerk opgebouwd en behouden. Ik ben mij er niet van bewust dat ik ooit mijn reputatie heb aangetast; ik geloof dat ik door de meeste mensen als een voorbeeld en toonbeeld word beschouwd.” Ja, dat kan allemaal waar zijn — en toch kunt u uiteindelijk worden buitengesloten.

Denk aan de vijf dwaze maagden. Zij waren maagden; zij hadden hun kuisheid niet verloren, maar een zodanige goede naam dat zij als deugdzame metgezellen werden beschouwd en toestemming kregen om de bruidegom te ontmoeten. Zij hadden lampen. Let daarop. Ik zie niet dat zij die lampen weggooiden. Zij brandden ook lang, en zij hadden olie — anders zouden zij niet zo lang hebben kunnen branden — maar zij hadden de olie niet in het vat, al hadden zij olie in de lamp. Dat was de fatale fout.

Dus kan de man zeggen: “Wel, ik ben in orde; de lamp brandt; brandt hij niet net zo goed als die van u? U zegt dat u andere olie in uw vat hebt; dat doet er niet toe; ik heb evenveel olie in mijn lamp als u; de mijne brandt even helder; ik ben er voorzichtig mee; en als ik slaap, slaapt u ook; dus ik heb een even fatsoenlijk beroep als u.” En toch kan God u uiteindelijk verscheuren, en zal er niemand zijn om u te redden. Hoe vaak wordt de kaars van de goddeloze gedoofd, en zijn schoonheid volledig verteerd!

Anderen brengen misschien een zeer zorgvuldige uiterlijke bedreven godsdienst naar voren als een uitstekend argument, en vinden de conclusie die daaruit getrokken kan worden zeer bevredigend. “Wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken en U hebt in onze straten onderwijs gegeven.” U bent gedoopt, u komt altijd aan de tafel van de Heere, en u wordt steeds gezien in uw kerkbank wanneer de deuren opengaan. Dit alles is zeer gepast en juist — maar het kan er allemaal toe bijdragen dat u gemakkelijker misleid wordt. U zou kunnen denken: “Daarom moet het wel goed met mij zijn.” En toch kan de Meester zeggen: “Ik heb u nooit gekend.”

Als de genademiddelen mensen naar de hemel konden brengen, zou Kapernaüm nooit tot de hel zijn veroordeeld. Als het bijwonen van de eredienst de ziel kon redden, zou Kajafas in de heerlijkheid

zijn. En als het horen van het Woord voldoende was, zou Herodes in de hemel zijn. O broeders, u moet meer hebben dan dit, anders zult u het eeuwige leven missen.

U kunt zelfs zo ver gaan dat u veel religieuze activiteit vertoont en daaruit concludeert dat het wel goed met u moet zijn — zoals zij die zeiden: “In Uw Naam hebben wij vele wonderbare werken gedaan.” Wij kunnen predikers zijn geweest en honderden mensen hebben bekeerd, ja, duizenden hebben aangetrokken; wij kunnen zondagsschoolleraren zijn geweest en onze kleintjes tot Christus hebben geleid; wij kunnen zendelingen zijn geweest, wier namen tijdens openbare bijeenkomsten met lof zijn genoemd. Maar ondanks dat alles kunnen wij uiteindelijk toch als verworpenen worden beschouwd; want niet het verrichten van machtige werken, maar de wezenlijke verbondenheid met Christus door oprecht geloof zal de doorslag geven.

O vrienden, uw prediking, gebeden, aalmoezen en het uitdelen van traktaten zullen u niet baten, tenzij er genade in u woont. Integendeel, zij maken uw zelfbedrog des te dieper en het des te moeilijker om u daaruit te wekken. Hoe ijveriger de zelfbedrieger wordt in zijn dienstbaarheid, hoe sterker het net waarin zijn voet verstrikt raakt. Iedere vervulde plicht kan slechts een nieuwe keten zijn die onze ziel bindt, als wij genadeloze belijders zijn. O, dat ik u kon wakker schudden, u diep betoverde en hopeloos misleide bedriegers!

Beste vrienden, zelfs de gerechtigheid van God kan ons tot een excuus worden, wanneer wij ervoor kiezen onze eigen waanideeën te volgen; uit elk heilig aspect kunnen we verontschuldigen halen. Wij kunnen zeggen: “De godsdienst is erg moeilijk; God is zeer streng en nauwgezet; niemand kan het volbrengen zoals het behoort; daarom zal het wel goed met mij zijn.” Zoals hij die zei: “Heer, ik wist dat u een streng man bent, omdat u maait waar u niet gezaaid hebt, en inzamelt van de plaats waar u niet gestrooid hebt.” Zo kunnen ook wij, wetende dat wij niet zijn wat wij behoren te zijn, onszelf geruststellen met de gedachte dat er maar weinigen zijn die het beter doen, en dat God een strenge Meester is.

En zo kunnen wij doorgaan, met onze ogen stijf dicht geknepen, totdat de vlammen van de hel ons wakker schudden, zodat wij niet meer slapen en dromen. Ik ken er sommigen die zelfs als excuus zullen aanvoeren dat zij niet wisten wat de godsdienst van hen vroeg, en zij zullen zich beroepen op onwetendheid. “Het is waar,” zullen zij zeggen, “ik heb niet gedaan wat ik had moeten doen, maar ik wist het niet.” Net zoals zij aan de linkerkant in het laatste oordeel, die ook beweerden het niet te

hebben geweten: “Wanneer hebben wij U hongerig gezien en U niet te eten gegeven, of dorstig en U geen drinken gegeven?” “Ik wist niet,” zegt de man, “dat Christus op aarde was; ik wist dat er een groep arme mensen was die door velen werden geminacht en fanatici werden genoemd; ik had niet gedacht dat hen te eten geven hetzelfde was als Christus te eten geven; ik kende Christus niet.” “Nee,” zegt Christus, “en Ik heb u nooit gekend; ga weg van Mij, u die de wetteloosheid werkt!”

Ach, geliefden, als u zich wilt laten misleiden, is het de gemakkelijkste taak ter wereld om uw doel te bereiken. Elke dwaas kan zichzelf misleiden; er is geen wijze, volhardende en geduldige man nodig om een methode te bedenken waarmee hij zijn ziel in een verdoemende waan kan slepen. Dit kan worden gedaan door stil te zitten. Als u gered wilt worden, moet u “streven om door de enge poort binnen te gaan”; maar als u verdoemd wilt worden, hoeft u niet te streven; het is slechts een kwestie van verwaarlozing, en het is gebeurd. “Hoe zullen wij dan ontvluchten, als wij zo’n grote zaligheid veronachtzamen?”

V. Tot slot, deze misvatting kan een leven lang voortduren en worden ondersteund door vele misleidende argumenten, maar HET MOET ALLEMAAL WORDEN WEERLEGD.

Ah! Als die mooie droom maar voor altijd zou mogen duren — als de mens maar voor altijd hoop mocht koesteren —, dan zou ik vanochtend niet zo ernstig tegen u hoeven te spreken. Maar aangezien die droom moet worden verdreven, luister dan naar mij! Luister naar mij, mannen en broeders, terwijl ik kort een paar plechtige waarschuwingen uitspreek.

De eenzaamheid van het oordeel

Onthoud, belijder, dat u dan helemaal alleen zult zijn. Er zal geen predikant zijn om u te troosten, geen diakenen en kerkleden om te zeggen dat u een goed beroep hebt uitgeoefend. U zult dan moeten kijken naar uw eigen daden, uw eigen geloof en uw eigen leven, in de plechtige beslotenheid van de eeuwigheid. En dan zult u het juiste oordeel vellen, als u dat nu niet doet.

Dan zal ook uw geweten ontwaakt zijn. U zou duizend werelden geven om het dan in slaap te brengen, want het geweten is “de worm” van de hel, en hij “sterft niet”; het is het vuur dat nooit gedoofd kan worden. Dan zult u uw geweten niet kunnen sussen met schijnvertoningen of vrome woorden, maar het zal knagen, bijten, verslinden en u kwellen. De woede van zijn vuur zal voor eens en voor altijd uw trotse hoogmoed en geruststellende fantasieën verteren.

Dan zal uw geest ook gevoeliger zijn dan nu. Nu denkt u weinig aan de hel of de hemel, aan tijd of eeuwigheid, maar dan zullen die woorden als dolken in u blijven steken. U zult dan voelen dat de ziel van belang was — nee, dat zij van het allergrootste belang was. U zult dan gedwongen worden om na te denken over die thema's die nu alleen maar uw oren binnenkomen en weer worden vergeten.

Er zullen geen bekers zijn om uw gedachten in te verdrinken, geen theaters om uw melancholie in te verdrijven, geen vrolijk gezelschap om de indrukken van de zondag weg te lachen of weg te praten. Er zal dan geen kans meer zijn om de predikant uit te lachen of uw geweten over deze dingen te sussen. Maar uw gevoelige ziel, op elk punt gekwetst, zal luid moeten wenen, en haar geschreeuw zal nooit ophouden, want dan zult u verloren zijn, verloren, voor altijd verloren.

De toename van de kennis en de dwaasheid

Dan zal uw kennis toenemen en zult u weten wat u nu niet weet. Maar alles wat u dan weet, zal uw dwaasheid alleen maar meer dwaasheid doen lijken, omdat u, toen er hoop was, die verachtte, en toen Christus u werd gepredikt, u tevreden was met de namaak en de werkelijkheid verachtte.

Maar luister naar mij: luister nog eens naar mij. Mens! Dan zal God met u afrekenen. Nu is het slechts mijn bescheiden stem; het is slechts mijn zwakke uitspraak die vandaag tot uw hart doordringt, en u zult het allemaal vergeten; misschien raakt het u niet eens. Maar wanneer God met u afrekent, zal het anders zijn.

O, als ik een Baxter was, zou ik mijn preek in tranen houden en over u wenen, trotse en hooghartige belijders, die niet onderzoeken en nagaan of u in het geloof bent. Maar als ik u niet kan bereiken, zal God dat wel doen. Die ogen van vuur zullen licht werpen in de donkerste hoeken van uw ziel. Die vinger zal de melaatse plekken vinden die u nu zo goed verborgen hebt; zijn hand zal uw borst openscheuren om naar uw hart te kijken en het bloot te stellen aan het verzamelde universum.

Zo zeker als God met u zal afrekenen, zo zeker wil ik dat u met God afrekent. Zorg dat u zeker bent voor de eeuwigheid. Breek het af, breek het af, als het op zand is gebouwd; vernietig het, vernietig het, als het “hout, hooi en stoppelen” is, en roep vandaag tot God, opdat u op de rots kunt bouwen en niets anders gebruikt dan “goud, zilver en edelstenen”, zodat uw bouwwerk het vuur kan doorstaan.

Een woord aan de zondaar

Zondaars! Een woord aan u. Als de gelovige zegt dat: “de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt”, waar zult u dan verschijnen? Dronkaard, u zult zeker de beker van toorn drinken! Vloeker, u zult zeker uw “verdoemingen” en uw “vloeken” overvloedig in uw ziel terugbetaald krijgen! Dief, u zult ontdekken dat u uw eigen ziel hebt gestolen! Hoer, hoereerder, u zult uiteindelijk ontdekken dat God u verafschuwt en u uit zijn aanwezigheid zal verstoten. Ik zeg u, als zelfs de best levende mensen zo moeten zoeken en beproeven, en als velen van hen zullen worden buitengesloten, onverschillige zondaars, wat zal er dan van u worden?

Een woord aan de schuchtere ziel

En u, schuchtere mensen — u, schuchtere christenen! Ik heb dit niet gepredikt om u bang te maken. Laat mij u echter aanraden om vanochtend opnieuw uw toevlucht te zoeken bij Jezus. Als er al deze ophef is wanneer we gaan zoeken en proberen, zou het dan niet beter voor u en mij zijn om ons weer aan het kruis vast te klampen, met: “Zoals ik ben, vertrouw ik op U, Jezus — ik vertrouw alleen op U.” Want vergeet niet: er is niemand die zich aan het kruis vastklampt en toch verloren zal gaan.

Het laatste woord aan de trotse belijder

Maar u, trotse belijders! Het laatste woord moet toch voor u zijn. U kunt opstijgen, ja, zoals Icarus, met vleugels van was, maar hoe hoger u vliegt, hoe verschrikkelijker uw val zal zijn. En wat zal er dan van u worden? Denk aan wat er van anderen zoals u is geworden, die nu in de hel zijn! Wat zouden zij wel niet geven om uw zondagen opnieuw te beleven? Wat zouden zij geven om hier te zijn, zodat zij één trouwe preek konden horen — zodat zij zich konden bekeren en aan de toorn van God konden ontkomen?

Bedenk, terwijl u hier bent, hoe zij zichzelf vervloeken omdat zij die gouden uren hebben verspild en de kans hebben gemist! Hoe zij op hun tong bijten, terwijl zij zeggen: “Ik ben van de tafel van God naar de plaats van de duivels gekomen; ik ben van de preekstoel naar de hel gekomen; ik ben van de berg Sion afgedaald naar de diepten van de Hades; ik ben van Jeruzalem naar Tophet gebracht.”

En dit zal uw lot zijn, trotse belijder, tenzij u zich bekeert. Wat zegt u, mens? Bent u bereid uw bed in de hel te maken, nadat u hebt gesproken over het neerleggen van uw hoofd op Jezus' boezem?

Wat! Zult u in eeuwige vlammen wonen, nadat u hebt gezongen over eeuwige liefde? Wat! Moet u uit zijn aanwezigheid worden verdreven, terwijl u hebt gepocht dat u gerechtvaardigd bent door zijn gerechtigheid en gewassen in zijn bloed?

Het moet zo zijn, belijder; het moet zo zijn, tenzij God u helpt om er echt werk van te maken, een zeker werk, door de Heilige Geest. “Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden. Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar wie niet geloofd zal hebben, zal veroemd worden.”

